

RASTISLAV KÁČER: „ŽIADEN ČLEN NATO A EÚ NIE JE DNES IMÚNNY VOČI VNÚTORNEJ POLITICKEJ KORÓZII“

PREZIDENT SLOVENSKEJ ATLANTICKEJ KOMISIE

Severoatlantická aliancia si v tomto roku pripomenie 60 rokov svojej existencie. Pre Európu je to 60 rokov dynamickej a pozoruhodnej histórie. Po dvoch svetových vojnách, ktoré sú temnou škvrnou modernej histórie Európy, koncept transatlantickej aliancie priniesol dlhé obdobie stability, spolupráce a prosperity. Napriek studenej vojne, napriek snahe Sovietskeho zväzu exportovať komunistickú totalitu a práve kvôli schopnosti niekoľkých odvážnych a vizionárskych štátnikov vznikla politická organizácia, disponujúca efektívnym rozhodovacím mechanizmom a dôveryhodnou vojenskou silou. NATO dokázalo po roku 1949 integrovať tých, ktorí sa zdali nezmieriteľnými. Vytvorilo silnú väzbu medzi Európou a USA a Kanadou. Zabránilo expanzii komunizmu, ktorý zničil tradičné hodnoty a pretlačil kontinuitu prirodzeného vývoja v mnohých krajinách strednej a východnej Európy. NATO navyše vytvorilo „ochránený“ priestor, akýsi bezpečný prístav, v ktorom idea integrácie Európy – v historicky novej dimenzii – sa stala takým úspešným projektom ostatných desaťročí. Napokon a z nášho slovenského pohľadu najmä NATO dokázalo vyhrať studenú vojnu a pomohlo vrátiť Slovákov a mnohých iných z nášho regiónu späť do slobodnej demokracie, konkurencieschopnej

ekonomiky a otvorenej, partnerskej a férovej spolupráce s najvyspelejšími krajinami sveta. Dnes sa môže zdať, že vývoj, ktorý Európe dala Európska únia a NATO, je prirodzený a samozrejvý. Bohužiaľ, v histórii nie vždy koncept slobodnej voľby a kooperácie víťazil a spoločenský, ekonomický a politický vývoj nebol vždy lineárny a pozitívny. Zvlášť niekoľko ostatných rokov poukazuje na množstvo nových výziev, na ktoré NATO a spoločenstvo slobodných demokracií musí nájsť relevantné odpovede. Politické inšti-

„V HISTÓRII NIE VŽDY VÍŤAZIL KONCEPT SLOBODNEJ VOĽBY A KOOPERÁCIE“

túcie (vrátane NATO a EÚ) dokážu existovať len vtedy, ak dokážu poskytovať efektívne riešenie problémov a ak garantujú svojim členom, že práve tento model kooperácie ich robí bezpečnými, prosperujúcimi a stabilnými. Po 60 rokoch svojej existencie NATO musí nájsť odpoveď najmä na nasledovné:

- Symetrická vojenská hrozba studenej vojny je definitívnou minulosťou. Štáty Aliancie sú vystavené novým, oveľa ťažšie definovateľným hrozbám. Tradičná hodnotová konfrontácia

sa úplne nestratila, ale preniesla do inej polohy (expanzívny komunizmus nahradil náboženský fundamentalizmus). Svet je síce dnes globálne bezpečnejší a stabilnejší ako kedysi, keď predtým a globalizačné trendy a technologický progres robia tých najvyspelejších aj veľmi zraniteľnými. Riziko masívnej vojenskej konfrontácie typu studenej vojny dnes nahradili mnohé asymetrické hrozby. Od rizika teroristických útokov, šírenia technológií zbraní hromadného ničenia do krajín s totalitnými režimami, regionálnych konfliktov ohrozujúcich širšie okolie – až po energetickú závislosť a bezpečnosť kritickej infraštruktúry, od ktorej závisia ekonomiky vyspelých štátov.

- Ako udržať efektívnosť rozhodovacích mechanizmov založených na konsenze a ako dosiahnuť veľmi dôležitú rovnováhu féroveho podielu každého člena v rozhodovacom procese a jeho záväzkoch a zodpovednosti voči iným.
- S ohľadom na vyššie spomenutý charakter nových výziev NATO sa musí stať globálnym hráčom a musí byť schopné integrovať nových partnerov. Všetkých, ktorí sú pripravení a schopní dôverovať si navzájom, uplatňujú kritériá slobodnej a demokratickej spoločnosti a ktorí jasne dokážu demonštrovať, že kooperácia bola, je a bude lepšou cestou pokroku ľudstva, ako konfrontácia.
- Otázky bezpečnosti a elementárnej hodnotovej spolupatričnosti sa nesmú dostať do veku populizmu, demagógie, nacionalizmu a krátkodobého a krátkozrakého politikárčenia. Vážne výzvy bezpečnosti a globálnej ekonomickej stability sa dajú riešiť len s víziou a odvahou. Žiaden člen NATO a EÚ nie je dnes imúnny

voči takejto vnútornej politickej korózii. Šesťdesiat rokov histórie NATO je etapou historického úspechu slobodných demokracií a úspechom modernej histórie Európy. NATO má potenciál na to, aby naďalej poskytovalo bezpečnosť a vytváralo stabilný priestor pre rozvoj terajších a budúcich členov. Bolo by škodou a hazardom posunúť NATO na slepú koľaj bez toho, aby sme si boli istí, že jeho jedinečnú úlohu a charakter sme nahradili niečím iným, lepším a efektívnejším.